

แนวทางสนับสนุนการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจ
ของวุฒิสภา ในการติดตาม ตรวจสอบ
และการประเมินผลการดำเนินการ
ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

นายณัฐกิตติ์ ปัทมะ

รายงานวิชาการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การพัฒนานักบริหารระดับสูงสำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 11
สถาบันพระปกเกล้า
พ.ศ. 2562
ลิขสิทธิ์ของสถาบันพระปกเกล้า

แนวทางสนับสนุนการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภา
ในการติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการ
ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

โดย

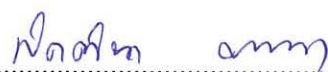
นายณัฐฤทธิคดี ปัทมะ

รหัสประจำตัว 61-11-21

สถาบันพระปกเกล้า

รายงานวิชาการส่วนบุคคล เรื่อง แนวทางสนับสนุนการปฏิบัติตามหน้าที่
และอำนาจของวุฒิสภา ในการติดตาม ตรวจสอบ
และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ
20 ปี

อาจารย์ที่ปรึกษา :

.....
(อาจารย์กิตติมา บุณนาค)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม :

.....
(อาจารย์วิทวัส ชัยภาคภูมิ)

อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง
สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 11

.....
(ศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย)
เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

บทคัดย่อ

- ชื่อผู้จัดทำ : นายณัฐกิตติ์ ปัทมะ นักศึกษาสถาบันพระปกเกล้า หลักสูตรการพัฒนา
นักบริหารระดับสูงสำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 11
- ชื่อหัวข้อเอกสาร : แนวทางการสนับสนุนการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาในการติดตาม
ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี
- อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์กิตติมา บุณนาค

การศึกษา เรื่อง แนวทางการสนับสนุนการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภา
ในการติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มีวัตถุประสงค์
เพื่อศึกษากระบวนการและขั้นตอนการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และกรอบหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภา
ตามรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 ในการติดตาม ตรวจสอบ
และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และการวิเคราะห์กระบวนการติดตาม ตรวจสอบ
และการประเมินผล รวมทั้งการสนับสนุนงานด้านวิชาการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

วิธีการศึกษาโดยการศึกษา ค้นคว้า รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็น
การค้นคว้าวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) หรือการศึกษาเชิงคุณภาพ กับการติดตาม
ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ของวุฒิสภา

ผลการศึกษา พบว่า วุฒิสภาเข้ามาเกี่ยวข้องและมีบทบาทสำคัญในการติดตาม ตรวจสอบ
และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติหรือแผนแม่บท ตั้งแต่วันที่ สคช. จัดทำ
รายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีเสนอมาถึงวุฒิสภา ภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงาน
จากหน่วยงานของรัฐ โดยส่วนประกอบของรายงานนั้น ต้องระบุความก้าวหน้าของการดำเนินการตาม
ยุทธศาสตร์ชาติ ปัญหาหรืออุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ
หากวุฒิสภา เห็นว่า หน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการแก้ไขปรับปรุง หรือไม่แจ้งการดำเนินการ
ให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติทราบภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง โดยไม่มีเหตุ
อันสมควร วุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจในการลงมติเพื่อส่งเรื่องให้ ป.ป.ช. พิจารณาดำเนินการกับ
หัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นตามหน้าที่และอำนาจต่อไปได้

ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ซึ่งเป็นหน่วยงานสนับสนุนงานด้านวิชาการ
ของวุฒิสภา จำเป็นต้องมีการวางแผนการดำเนินการ กำหนดผู้รับผิดชอบ การเตรียมความพร้อม และ
การพัฒนาบุคลากรก็เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อหน่วยงาน เพราะทำให้บุคคลได้เพิ่มพูนความรู้
ความสามารถ ทักษะ และการปรับตัวให้ทันกับวิทยาการเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำเอกสารวิชาการ เรื่อง “แนวทางการสนับสนุนการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาในการติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี” ในครั้งนี้ได้รับความเมตตาจากอาจารย์กิตติมา บุณนาค อาจารย์ที่ปรึกษาที่เสียสละเวลาตรวจพิจารณาเอกสารและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาอย่างมาก นอกจากนี้ ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน รวมทั้งผู้มีความรู้และมีความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้ ได้กรุณาให้ข้อมูลข้อสังเกต และข้อเสนอแนะที่สำคัญ ภายใต้ข้อจำกัดด้านเวลาในการศึกษา คำนคว้า รวบรวม และวิเคราะห์ รวมทั้งการสังเคราะห์ข้อมูลที่มีจำนวนมาก

ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารวิชาการฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษา คำนคว้า ข้อมูล และใช้อ้างอิงในทางวิชาการได้ตามความสมควร

นักศึกษาสถาบันพระปกเกล้า หลักสูตรการพัฒนานักบริหาร
ระดับสูงสำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 11
สถาบันพระปกเกล้า
วันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญภาพ	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาหรือความสำคัญของเรื่อง	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 ขอบเขตการศึกษา	3
1.4 วิธีดำเนินการศึกษา	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 หลักการว่าด้วยการตรวจสอบ และการถ่วงดุลอำนาจ	5
2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพ	6
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากร	9
2.4 ทฤษฎีทรัพยากรในการบริหาร (4 M)	10
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	12
3.1 รัฐธรรมนูญ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติ	12
3.2 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)	18
3.3 กระบวนการติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ของวุฒิสภา	24
บทที่ 4 ผลการศึกษา	28
4.1 ผลการศึกษา	28
4.2 บทวิเคราะห์	30
บทที่ 5 ข้อเสนอ/ข้อเสนอแนะ	33
5.1 บทสรุป	33
5.2 ข้อเสนอแนะ	34
บรรณานุกรม	35

ภาคผนวก	37
ภาคผนวก ก พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560	38
ภาคผนวก ข คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ	51
ประวัติผู้ศึกษา	54

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงขั้นตอนการจัดทำและการให้ความเห็นชอบยุทธศาสตร์ชาติ	17
2	แสดงยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580	23
3	แสดงหน้าที่ของหน่วยงานรัฐในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการจัดทำ ยุทธศาสตร์ชาติ	25
4	แสดงขั้นตอนการรายงานผลการดำเนินการประจำปี	26
5	แสดงกระบวนการตรวจสอบของรัฐสภา และคณะกรรมการ	27

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาหรือความสำคัญของเรื่อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 บัญญัติให้รัฐสภาพินิจฉัยหน้าที่และอำนาจในการควบคุม ตรวจสอบ และถ่วงดุลการใช้อำนาจบริหารประเทศให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายของคณะรัฐมนตรีหรือรัฐบาล ได้แก่ การให้ความเห็นชอบผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รับฟังและอภิปรายแสดงความคิดเห็นในการแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา การตั้งกระทู้ถาม การตั้งคณะกรรมการเพื่อให้พิจารณากฎหมายหรือกระทำกิจการใด ๆ อันอยู่ในหน้าที่และอำนาจ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติ การอนุมัติพระราชกำหนด การควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดิน การขอเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีมติ การขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ การให้ความเห็นชอบในเรื่องสำคัญ ๆ และติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ทั้งนี้ ผู้ศึกษาจะได้ศึกษาและนำเสนอหน้าที่และอำนาจที่เกิดขึ้นใหม่เฉพาะส่วนของวุฒิสภา คือ การติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. (พ.ศ. 2561 - 2580) ตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ มาตรา 270 วรรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 หมวด 3 การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ไม่รวมถึงประเด็นการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศเพื่อไม่ให้ขอบเขตของการศึกษากว้างเกินไป

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบงานด้านวิชาการและธุรการของวุฒิสภา ทั้งงานด้านวิชาการและธุรการในการประชุมวุฒิสภา งานด้านวิชาการและธุรการในการประชุมคณะกรรมการ ดำเนินการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ และวิจัยในเรื่องต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับประกอบการพิจารณาดำเนินการงานของสมาชิกวุฒิสภาตามบทบาท หน้าที่และอำนาจของวุฒิสภา และดำเนินการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ และวิจัย รวมทั้งการเปรียบเทียบข้อมูลของนานาอารยประเทศ

ดังนั้น การติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติของวุฒิสภา จึงถือเป็นภารกิจสำคัญอย่างยิ่งที่มีความยุ่งยากและซับซ้อน เนื่องจากข้อมูลการรายงานของหน่วยงานรัฐมีจำนวนมาก การจะตรวจสอบให้ได้ผลที่ชัดเจนว่า แผนงาน/โครงการของหน่วยงานรัฐที่จัดทำขึ้น และเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณแผ่นดินมีความสอดคล้อง เชื่อมโยงและ

เป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทหรือไม่ เพียงใด จึงจำเป็นต้องมีฝ่ายวิชาการที่สามารถช่วยสนับสนุนดำเนินการตรวจสอบ และจัดทำฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ซึ่งมีหลากหลายด้านตามภารกิจของหน่วยงานนั้น ๆ อย่างไรก็ตาม หากสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้มีการจัดเตรียมบุคลากรให้มีความพร้อมเพื่อรองรับ และสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการ กำหนดรูปแบบที่เหมาะสม แผนการดำเนินงาน กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการอย่างชัดเจน และเป็นระบบ ดังวิสัยทัศน์ (Vision) ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาที่กำหนดไว้ว่า “องค์กรที่เป็นเลิศในการส่งเสริม สนับสนุนงานฝ่ายนิติบัญญัติ” และพันธกิจ (Mission) ที่กำหนดไว้ว่า “ส่งเสริม และสนับสนุนงานฝ่ายนิติบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ และกฎหมาย” อันจะส่งผลทำให้ภารกิจอันสำคัญของวุฒิสภาดังกล่าวเป็นไปได้ด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติสืบไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษากระบวนการและขั้นตอนการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และกรอบหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 ในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)

1.2.2 เพื่อวิเคราะห์กระบวนการ และขั้นตอนการติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติของวุฒิสภา และการสนับสนุนงานด้านวิชาการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

1.2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการสนับสนุนงานด้านวิชาการตามหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาที่เหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้การติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติของวุฒิสภาเป็นไปอย่างเป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ในการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในส่วนที่ว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ หน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาในการติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) และพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560

3.2.2 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการศึกษา 6 เดือน (ตั้งแต่เดือนมกราคม – มิถุนายน พ.ศ. 2562)

1.4 วิธีดำเนินการศึกษา

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษา ค้นคว้า รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด ซึ่งเป็นการค้นคว้าวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) หรือการศึกษาเชิงคุณภาพ ที่เกี่ยวข้องกับการติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ของวุฒิสภา โดยมีสมมติฐานว่า รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้บัญญัติให้วุฒิสภาตามมีหน้าที่และอำนาจสำคัญ คือ การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานในรูปแบบใด จะต้องจัดทำรายงานผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติต่อ สศช. ตามรูปแบบ วิธีการ และระยะเวลาที่กำหนดไว้ ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จำเป็นต้องเตรียมความพร้อม พัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ ให้บุคลากรการจัดทำแผนการดำเนินงานที่เป็นระบบ และวิธีการที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และได้รับการยอมรับ อันจะส่งผลทำให้ภารกิจอันสำคัญของวุฒิสภาดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและกฎหมายได้อย่างแท้จริง

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบศึกษากระบวนการและขั้นตอนการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และกรอบหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และ

พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 ในการติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผล การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)

1.5.2 ทำให้ทราบกระบวนการและขั้นตอนการติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผล การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติของวุฒิสภา และการสนับสนุนงานด้านวิชาการของสำนักงานเลขาธิการ วุฒิสภา

1.5.3 ทำให้มีข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการสนับสนุนงานด้านวิชาการตามหน้าที่ และอำนาจของวุฒิสภาที่เหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้การติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการ ตามยุทธศาสตร์ชาติของวุฒิสภาเป็นไปอย่างเป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ใน การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

บทที่ 2

แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผู้จัดทำเอกสารวิชาการได้นำแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษา ค้นคว้า และวิเคราะห์ทบทวนปัญหาของรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยการนำมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวทางให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับการศึกษา เรื่อง แนวทางการสนับสนุนการปฏิบัติ ตามหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาในการติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการ ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติ การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 หลักการว่าด้วยการตรวจสอบ และการถ่วงดุลอำนาจ (Check and Balance)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 บัญญัติให้ประเทศไทยมีการ ปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข¹ และอำนาจอธิปไตยเป็นของ ปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ² ดังนั้น องค์กรใช้อำนาจจึงแบ่งออกเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายนิติบัญญัติ มีรัฐสภาเป็นองค์กรใช้อำนาจหลักในการตรากฎหมาย ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นต้น ฝ่าย บริหาร มีคณะรัฐมนตรีเป็นผู้ใช้อำนาจบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ และกฎหมาย รวมทั้งนโยบายที่ได้แถลงต่อรัฐสภาก่อนจะเข้าบริหารราชการแผ่นดิน และฝ่ายตุลาการมีศาล เป็นองค์กรใช้อำนาจพิพากษาอรรถคดีตามรัฐธรรมนูญ และกฎหมายให้เป็นไปโดยรวดเร็ว เป็นธรรม และปราศจากอคติทั้งปวงการตรวจสอบถ่วงดุลซึ่งกันและกันระหว่างรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ถือเป็นหัวใจสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการใช้อำนาจ ตามอำเภอใจหรือเกินขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติให้รัฐสภาที่มีสมาชิกมาจากการเลือกตั้งของประชาชนทั่วประเทศ สามารถควบคุมตรวจสอบ คณะรัฐมนตรีได้หลายวิธี³

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. มาตรา 2. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก (6 เมษายน 2560), หน้า 3.

² เรื่องเดียวกัน. มาตรา 3, หน้า 3.

³ ศรีนยา สี่มา. (2561). การควบคุมตรวจสอบคณะรัฐมนตรีโดยรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, หน้า 2.

2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพ

ความหมายของการเพิ่มประสิทธิภาพในองค์กร และข้อแตกต่างของคำว่า “ประสิทธิผล” กับคำว่า “ประสิทธิภาพ”

ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การเปรียบเทียบทรัพยากรที่ใช้ไปกับผลที่ได้จากการทำงานว่าดีขึ้นอย่างไร แค่ไหน ในขณะที่กำลังทำงานตามเป้าหมายองค์กรวิธีการใช้ตัวเกณฑ์วัดประสิทธิภาพขององค์กร คือ 1) เกณฑ์วัดผลตามเป้าหมาย 2) เกณฑ์การบริหารประสิทธิภาพเชิงระบบ 3) เกณฑ์การบริหารประสิทธิภาพโดยอาศัยกลยุทธ์ตามสภาพแวดล้อมเฉพาะส่วน 4) การใช้วิธีการแข่งขันคุณค่าการสร้างองค์กรแห่งคุณภาพ การที่องค์กรจะไปสู่คุณภาพนั้น จำเป็นต้องปรับองค์กรโดยทั่วไปนิยมใช้ 3 วิธี คือ 1) การลดต้นทุน 2) การเพิ่มผลผลิตอย่างต่อเนื่อง และ 3) การปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง⁴

ประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ความสำเร็จในการที่สามารถดำเนินกิจการก้าวหน้าไปและสามารถบรรลุเป้าหมายต่าง ๆ ที่องค์กรตั้งไว้

ความหมายของประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

ประสิทธิผล กิบสัน และคณะ (Gibson and Other) นิยามประสิทธิผลไว้ว่าประสิทธิผล (Effectiveness) เป็นเรื่องของการกระทำใด ๆ หรือความพยายามใด ๆ ที่มีความมุ่งหมายจะได้รับผลอะไรสักอย่างให้เกิดขึ้น การกระทำหรือความพยายามจะมีประสิทธิผลสูงต่ำเพียงใดขึ้นอยู่กับว่าผลที่ได้รับนั้น ตรง ครบถ้วน ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และใช้พลังงานน้อยเพียงใดประสิทธิผลอาจพิจารณาเป็น 2 ระดับ คือ 1) ประสิทธิผลของบุคคล และ 2) ประสิทธิผลขององค์กร

ประสิทธิผลของบุคคล คือ ลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถปฏิบัติงานใด ๆ หรือปฏิบัติกิจกรรมใด ๆ แล้วประสบผลสำเร็จ ทำให้บังเกิดผลตรงและครบถ้วนตามที่มีวัตถุประสงค์ไว้ผลที่เกิดขึ้นมีลักษณะคุณภาพ เช่น ความถูกต้อง ความมีคุณค่า ความเหมาะสมตรงกับความคาดหวังและความถูกต้องของหมู่คณะ สังคม และผู้จะนำผลนั้นไปใช้ เป็นผลที่ได้จากการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ คือเป็นการปฏิบัติด้วยความพอใจ ปฏิบัติเต็มความสามารถ ปฏิบัติด้วยการเลือกสรรกลวิธีและเทคนิควิธีการที่เหมาะสมที่สุดที่จะทำให้บรรลุผลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ อย่างสูงสุดแต่ใช้ทุนและระยะเวลาที่น้อยที่สุด

⁴ กองทุนประกันสังคม. การเพิ่มประสิทธิภาพในองค์กร. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2558, จาก [www.http://community.jobdynamo.com/การเพิ่มประสิทธิภาพในองค์กร/](http://community.jobdynamo.com/การเพิ่มประสิทธิภาพในองค์กร/).

ประสิทธิผลขององค์การ เน้นไปที่ผลรวมขององค์การ กิบสัน และคณะ (Gibson and Other) อธิบายถึงเกณฑ์ของควมามีประสิทธิผลขององค์การว่าประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 5 ประการ ได้แก่

(1) การผลิต (Production) องค์การมีประสิทธิผลถ้าองค์การสามารถดำเนินการผลิตให้ได้ผลผลิตทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพได้ตรงกับความต้องการขององค์การ

(2) ประสิทธิภาพ (Efficiency) องค์การมีประสิทธิผลถ้าอัตราส่วนระหว่างปัจจัยทรัพยากร (Inputs) ที่ใช้กับผลผลิต (Outputs) มีความเหมาะสมในลักษณะที่ใช้ปัจจัยทรัพยากรได้คุ้มค่า

(3) ความพึงพอใจ (Satisfaction) องค์การมีประสิทธิผลถ้าผลการดำเนินงานขององค์การนำมาซึ่งความสำเร็จสอดคล้องกับความต้องการ และความคาดหวังของสมาชิกในองค์การ

(4) การปรับเปลี่ยน (Adaptiveness) องค์การมีประสิทธิผลถ้าองค์การมีกลไกที่สามารถปรับเปลี่ยนการดำเนินงานได้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งภายในองค์การ และภายนอกองค์การ

(5) การพัฒนา (Development) องค์การมีประสิทธิผลถ้าองค์การสามารถเพิ่มพูนศักยภาพ (Potential) และวิสัยความสามารถ (Capacity) ขององค์การให้เจริญก้าวหน้าตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม

ประสิทธิภาพ กิบสัน และคณะ (Gibson and Other) ให้ความหมายของประสิทธิภาพ (Efficiency) ว่าโดยทั่ว ๆ ไป เมื่อพูดถึงประสิทธิภาพก็จะหมายถึงอัตราส่วนของผลผลิตต่อปัจจัย (Ratio of outputs to inputs) การวัดประสิทธิภาพจะวัดตัวบ่งชี้หลายตัวประกอบด้วยกัน เช่น

- (1) อัตราการได้ผลตอบแทน (Rate of return) ในเงินลงทุนหรือทรัพย์สินที่เป็นทุน
- (2) ค่าใช้จ่ายต่อหน่วยผลผลิต (Unit cost)
- (3) อัตราการสูญเปล่าสิ้นเปลืองการใช้ทรัพยากร
- (4) อัตราส่วนของผลกำไรต่อค่าใช้จ่ายในการลงทุน

ประสิทธิภาพ จึงเป็นเครื่องมือของการใช้ปัจจัยและกระบวนการในการดำเนินงาน โดยมีผลผลิตที่ได้รับเป็นตัวกำกับกับการแสดงประสิทธิภาพของการดำเนินงานใด ๆ อาจแสดงค่าของประสิทธิภาพในลักษณะการเปรียบเทียบระหว่างค่าใช้จ่ายในการลงทุนกับผลกำไรที่ได้รับ ถ้าผลกำไร

มีสูงกว่าต้นทุนเท่าไรก็ยิ่งแสดงถึงประสิทธิภาพมากขึ้น ประสิทธิภาพอาจไม่แสดงเป็นค่า ประสิทธิภาพเชิงตัวเลข แต่แสดงด้วยการบันทึกถึงลักษณะการใช้เงิน วัสดุ คน และเวลาในการปฏิบัติงาน อย่างคุ้มค่า ประหยัดไม่มีการสูญเปล่าเกินความจำเป็น รวมถึงมีการใช้กลยุทธ์หรือเทคนิควิธีการ ปฏิบัติที่เหมาะสมสามารถนำไปสู่การบังเกิดผลได้เร็ว ตรงและมีคุณภาพ ประสิทธิภาพมี 2 ระดับ ดังนี้

ประสิทธิภาพของบุคคล การมีประสิทธิภาพ หมายความว่า การทำงานเสร็จโดยสูญเวลา และ เสียพลังงานน้อยที่สุด ค่านิยมการทำงานที่ยึดกับสังคม คือการทำงานได้เร็วและได้งานดี ส่วนบุคคลที่มี ประสิทธิภาพในการทำงาน คือ บุคคลที่ตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถให้กลวิธีหรือเทคนิค การทำงานที่จะสร้างผลงานได้มากเป็นผลงานที่มีคุณภาพเป็นที่น่าพอใจ โดยสิ้นเปลืองทุนค่าใช้จ่าย พลังงาน และเวลาน้อย เป็นบุคคลที่มีความสุขและพอใจในการทำงานเป็นบุคคลที่มีความพอใจจะเพิ่มพูน คุณภาพและปริมาณของผลงาน คิดค้น ดัดแปลงวิธีการทำให้ให้ได้ผลดียิ่งขึ้นอยู่เสมอ

ประสิทธิภาพขององค์การ คือ การที่องค์การสามารถดำเนินงานต่าง ๆ ตามภารกิจหน้าที่ ขององค์การโดยใช้ทรัพยากร ปัจจัยต่าง ๆ รวมถึงกำลังคน อย่างคุ้มค่าที่สุด มีการสูญเปล่าน้อยที่สุดมี ลักษณะของการดำเนินงานไปสู่ผลตามวัตถุประสงค์ได้อย่างดีโดยประหยัดทั้งเวลา ทรัพยากร และ กำลังคน องค์การมีระบบการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการผลิตและการบริการได้ตามเป้าหมาย องค์การ มีความสามารถใช้อยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ เทคนิควิธีการ และเทคโนโลยีอย่างฉลาด ทำให้เกิดวิธีการ ทำงานที่เหมาะสม มีความราบรื่นในการดำเนินงาน มีปัญหาอุปสรรคและความขัดแย้งน้อยที่สุด บุคลากรมีขวัญและกำลังใจดี มีความสุขความพอใจในการทำงาน

อย่างไรก็ตาม แม้คำว่าประสิทธิภาพจะเป็นส่วนย่อยของคำว่าประสิทธิผล แต่เมื่อพิจารณา ความมีประสิทธิภาพขององค์การ จะเน้นปัจจัยและกระบวนการ ที่เชื่อมโยงไปสู่ผลผลิตแบบครบวงจร นั่นคือ พิจารณาประสิทธิภาพในลักษณะที่มีการจัดปัจจัย และใช้กระบวนการอย่างคุ้มค่า ไม่สูญเปล่า ไม่สิ้นเปลือง ใช้วิธีการทำงานและวิธีการบริหารจัดการที่ดี ให้องค์การสามารถบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์⁵

⁵ สมใจ ลักษณะ. การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ธนธการพิมพ์ จำกัด, 2546, หน้า 5-8.

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากร

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการพัฒนาบุคลากร ดังนี้

การพัฒนาบุคคล หมายถึง การดำเนินการเพื่อช่วยให้บุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และทัศนคติในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบได้ดียิ่งขึ้น⁶

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง กระบวนการหรือการดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวกับบุคลากรใด ๆ ที่เกี่ยวกับบุคลากรในหน่วยงานหรือองค์กร ทั้งในด้านการคัดเลือก การสรรหาบุคลากร การพัฒนาบุคลากร การบำรุงรักษาบุคลากร การประเมินผลบุคลากรและการให้บุคลากรพ้นจากงาน⁷

การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการเพิ่มพูนคุณภาพให้แก่ผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานในด้านเจตคติต่อการทำงาน หน่วยงาน ผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน และบุคคลทั่วไป ด้านความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านบุคลิก⁸

การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กรรมวิธีในอันที่จะเพิ่มพูนสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของแต่ละคน เช่น ความคิด การกระทำ ความสามารถ ความรู้ ความชำนาญ ตลอดจนการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการทำงานและในทรรศนะที่สองว่า หมายถึง กระบวนการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ หรือความชำนาญ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานนั้น ๆ⁹

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคลากร ทั้งในด้านความคิดเห็น ทัศนคติที่ดีต่องาน และความรู้ ความชำนาญ ทักษะ ซึ่งจะช่วยให้ผลของการปฏิบัติงานของบุคลากรมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นกว่าเดิมหรือหมายถึง กรรมวิธีที่จะเพิ่มพูนสมรรถนะในการทำงานของผู้ปฏิบัติหน้าที่แต่ละคน ทั้งในความคิด การกระทำ ความรู้ความสามารถ ความชำนาญ และทัศนคติ

ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรว่าเป็นการเพิ่มพูน ความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติในการปฏิบัติงาน ปรับตัวให้ทันกับวิทยาการเทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ยังช่วยให้มีความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ทั้งยังทำให้หน่วยงาน

⁶ ชูริระ ประมวลพฤกษ์. การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2538), หน้า 2.

⁷ ปรีชา เต็งศิริวัฒนา. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. (2543), หน้า 6.

⁸ พงศธร พิทักษ์กำพล. การพัฒนาบุคลากร : การพัฒนาบุคลากรและเทคนิคการฝึกอบรม. (2540), หน้า 8.

⁹ เสถียร เหลืองอร่าม. หลักการบริหารงานบุคคล. (กรุงเทพมหานคร : แพร์พิทยา, 2519), หน้า 73.

ได้รับผลผลิตเพิ่มขึ้นและลดความสิ้นเปลืองเมื่อได้รับการพัฒนาแล้ว ความสามารถและความประพฤติของบุคลากรจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่หน่วยงานต้องการ¹⁰

สรุปได้ว่า ความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาบุคลากรว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อหน่วยงาน เพราะทำให้บุคคลได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ทักษะ และเจตคติในการปฏิบัติงาน ปรับตัวให้ทันกับวิทยาการเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังช่วยให้มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ทั้งยังทำให้หน่วยงานได้รับผลผลิตเพิ่มขึ้น และสามารถลดความสิ้นเปลือง เมื่อได้รับการพัฒนาแล้วความสามารถและความประพฤติของบุคลากรจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่หน่วยงานต้องการ

2.4 ทฤษฎีทรัพยากรในการบริหาร (4 M)

สมาน รังสิโยภุชณ์ และสุธี สุทธิสมบุรณ์ สุกัญญา มีกำลัง ทองหล่อ เดชไทย ได้ระบุองค์ประกอบของทรัพยากรการบริหารที่เป็นพื้นฐานสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ คน (Man) งบประมาณหรือเงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management) มีรายละเอียดดังนี้

(1) บุคลากร (Man) มีการกำหนดนโยบายการบริหารงานให้พนักงานแต่ละคนต้องผ่านกระบวนการฝึกฝน ทักษะความสามารถก่อนเข้างาน จึงจะมอบหมายงานที่มีลักษณะเหมาะสมกับทักษะที่มีให้แต่ละคนเป็นไปตามแนวคิดของ Max Weber ทฤษฎีการจัดการตามระบบราชการ (Bureaucratic management) ที่องค์การควรจะถูกบริหารบนพื้นฐานของเหตุผล และไม่เป็นส่วนตัว โดยการแบ่งงานกันทำเฉพาะด้าน มีการส่งเสริมพัฒนาความรู้ ความสามารถของพนักงานให้เกิดความเชี่ยวชาญอยู่ตลอดเวลา สร้างคนให้มีประสิทธิภาพมีความพร้อมต่อการทำงานและการเรียนรู้งานใหม่ๆ เพื่อให้ชิ้นงานที่ผลิตออกมามีคุณภาพเป็นการบริหารคนให้มีประสิทธิภาพตามแนวคิดของวิริช วิริชนิภาวรรณ ที่กล่าวว่าการบริหารคนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการบริหารและเรียกได้ว่า เป็นองค์ประกอบของการบริหารที่ผู้บริหารแต่ละคนนำไปใช้ในกระบวนการทำงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

(2) งบประมาณ (Money) มีการกำหนดแนวทางการบริหารการใช้จ่ายเงินหรือต้นทุนการผลิตอย่างประหยัดและคุ้มค่า ให้ได้ผลลัพธ์มากกว่าต้นทุนที่กำหนดไว้ ซึ่งการบริหารการเงินองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารจัดการตามแนวคิดของวิริช วิริชนิภาวรรณ การควบคุมการผลิตงานที่มีผลงานที่ไม่มีคุณภาพให้น้อยที่สุด ซึ่งมาจากเทคนิค เครื่องมือ เครื่องใช้ และพนักงานผลิตที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรง เป็นหลักของการบริหารในด้านการควบคุมของเฮนรี ฟาโยล (Henry Fayol) และพัฒนาสิ่งเหล่านี้้อยู่ตลอดเวลา การใช้เครื่องมืออย่างระมัดระวังและช่วยกันดูแลรักษา เพื่อให้

¹⁰ คณิงนิจ กองผาพา. การพัฒนาบุคลากร. (2543), หน้า 13.

ต้นทุนการผลิตที่มีในกระบวนการต่าง ๆ เป็นไปอย่างประหยัดคุ่มค่า ทำให้องค์กรมีเงินไปพัฒนา ด้านอื่น ๆ หรือการจัดสวัสดิการอื่นเพิ่มเติมให้พนักงานได้ต่อไป กล่าวคือ การบริหารการเงินเป็นส่วนหนึ่ง ของการจัดการเชิงกลยุทธ์ได้โดยค้ำถึง ได้แก่ 1) ลักษณะการดำเนินงานขององค์กร 2) ลักษณะธุรกิจ ในอนาคต 3) สภาพแวดล้อม 4) การจัดสรรทรัพยากร 5) การปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ นอกจากนั้น การบริหารการเงินอย่างประหยัดและคุ่มค่านั้นมีความสอดคล้องกับการกำหนดกลยุทธ์ระดับ ธุรกิจที่ต้องการเป็นผู้นำด้านต้นทุนต่ำ (Cost Leadership) ในเชิงการแข่งขันเป็นการกำหนดกลยุทธ์ ที่ครอบคลุมวิธีการในการแข่งขัน แก่ผู้เกี่ยวข้องในหน่วยงาน (Function) ต่าง ๆ มุ่งเน้นให้แผนงานตามหน้าที่ พัฒนากลยุทธ์ขึ้นมาโดยอยู่ภายใต้กรอบของกลยุทธ์ เช่น แผนการผลิต แผนการตลาดแผนการดำเนินงาน ทั่วไป แผนการด้านทรัพยากรบุคคล แผนการเงิน เป็นต้น

(3) วัสดุอุปกรณ์ (Material) โดยการกำหนดแนวทางการใช้งานเครื่องมือ เครื่องใช้ที่เป็น ส่วนสำคัญของการผลิตออกมาให้มีคุณภาพ และผลิตได้ในระยะเวลาที่กำหนด ดังนั้น จึงกำหนดให้ พนักงานทุกคน ต้องมีความรู้และความสามารถในการใช้งานเครื่องมือต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี โดยมีการฝึกฝน และทำความเข้าใจ รวมถึงเทคนิคต่าง ๆ ที่จะเป็นการดูแลรักษาและป้องกันอันตรายหรือความเสียหาย ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติงานได้

(4) การจัดการ (Management) มีการกำหนดกลยุทธ์การบริหารงานที่ค้ำถึงปัจจัย แวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร โดยทำการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคามหรือ อุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการบริหารงานอยู่ตลอดเวลา เพื่อหากลยุทธ์ในการหลีกเลี่ยงและปรับเปลี่ยน แนวทางการบริหารให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นกลยุทธ์การ บริหารที่มีความครอบคลุมการจัดการ 4M โดยใช้หลักการควบคุมเป็นส่วนสำคัญของการบริหารจึงจะทำให้ เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โดยการควบคุมปริมาณงาน คุณภาพของงาน ควบคุมเวลา การทำงานของพนักงาน และควบคุมค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน อันจะส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร และต้องสร้างจิตสำนึกรักองค์กรให้เกิดขึ้นกับพนักงานทุกคน รวมทั้งผู้บริหารที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ในกระบวนการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาองค์กรให้มุ่งไปสู่ความเป็นเลิศในด้านการจัดการภายใน ได้แก่ การรักษา มาตรฐานการสร้าง ความเชื่อมั่น และการบริการที่มีประสิทธิภาพ¹¹

¹¹ เสกมนต์ สัมมาเพ็ชร. “ทรัพยากรการบริหารกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทัศนสถานบำบัด พิเศษกลาง กรุงเทพมหานคร.” (สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก, 2559), หน้า 67.

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า จุดนิสฐานนอกจากจะมีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้วยังมีหน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบกับการนำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มาเป็นกรอบและแนวทางในการศึกษา โดยการนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม และสอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ดังนั้น จึงได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลจากรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

3.1 รัฐธรรมนูญ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

3.1.1 บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ

สาระสำคัญ

หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ

มาตรา 65 บัญญัติให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว

การจัดทำ การกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย และสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงด้วย

ยุทธศาสตร์ชาติ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้¹

มาตรา 142 บัญญัติให้การเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณต้องแสดงแหล่งที่มาและประมาณการรายได้ ผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. มาตรา 65. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก ราชกิจจานุเบกษา (6 เมษายน 2560), หน้า 17.

จากการจ่ายเงินและความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาต่าง ๆ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ²

มาตรา 162 วรรคหนึ่ง บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภาซึ่งต้องสอดคล้องกับหน้าที่ของรัฐ แนวนโยบายแห่งรัฐ และยุทธศาสตร์ชาติ และต้องชี้แจงแหล่งที่มาของรายได้ที่จะนำมาใช้จ่ายในการดำเนินนโยบาย โดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจ ทั้งนี้ ภายใน 15 วันนับแต่วันเข้ารับหน้าที่³

บทเฉพาะกาล

มาตรา 275 บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีกฎหมายตามมาตรา 65 วรรคสอง ให้แล้วเสร็จภายใน 120 วัน นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปี นับแต่วันที่กฎหมายดังกล่าวใช้บังคับ⁴

3.1.2 พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 65 บัญญัติให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมาย โดยในการจัดทำ การกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย และสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ และกฎหมายดังกล่าวต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึง ดังนั้น จึงต้องตราพระราชบัญญัตินี้ เพื่อเป็นกรอบการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ เช่น การแต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินงานของยุทธศาสตร์ชาติของหน่วยงานราชการต่าง ๆ พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560⁵

² เรื่องเดียวกัน, มาตรา 142, หน้า 41.

³ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. มาตรา 162, หน้า 47.

⁴ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. มาตรา 275, หน้า 89.

⁵ พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 134 ตอนที่ 79 ก (31 กรกฎาคม 2560), หน้า 1.

สาระสำคัญ

(1) เป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า 20 ปี เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน อันจะก่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว (มาตรา 5)

(2) สาระสำคัญที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติ อย่างน้อยต้องประกอบด้วย วิสัยทัศน์ การพัฒนาประเทศ เป้าหมายการพัฒนาประเทศในระยะยาว กำหนดระยะเวลาที่ต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย และตัวชี้วัดการบรรลุเป้าหมายอย่างน้อยต้องมีเป้าหมายในด้านความมั่นคงของประเทศ ด้านคุณภาพและความเป็นอยู่ของประชาชน และด้านบทบาทของรัฐที่มีต่อประชาชน และยุทธศาสตร์ด้านต่าง ๆ (มาตรา 6)

(3) การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดให้การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติต้องคำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติ ความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล และเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ โดยการใช้ข้อมูลความรู้ที่เกิดจากการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ อย่างรอบคอบ วิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคตอย่างรอบด้านทั้งในประเทศและต่างประเทศ วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด ความเสี่ยงของประเทศ และการให้ประชาชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติรวมทั้งการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และความเป็นเจ้าของยุทธศาสตร์ชาติร่วมกัน (มาตรา 7)

(4) การจัดทำแผนแม่บทแต่ละด้าน เพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติแต่ละด้านจัดทำแผนแม่บทเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี หากมีการประกาศใช้แล้ว ให้มีผลผูกพันหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น รวมทั้งการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทด้วย และหากมีความจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติม แผนแม่บทให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงหรือความจำเป็นของประเทศ ให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการและคณะรัฐมนตรีก่อน และเมื่อคณะกรรมการและคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว จึงดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมต่อไป (มาตรา 10)

(5) หลักเกณฑ์การแก้ไขเพิ่มเติมยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดให้มีการทบทวนยุทธศาสตร์ชาติ ทุก 5 ปี หรือในกรณีที่สถานการณ์ของโลกหรือสถานการณ์ของประเทศเปลี่ยนแปลงไปจนไม่สามารถ

หรือไม่เหมาะสมที่จะดำเนินการตามเป้าหมายหรือยุทธศาสตร์ด้านหนึ่งด้านใดได้ หากคณะกรรมการเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมยุทธศาสตร์ชาติเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ให้คณะกรรมการขอความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อนดำเนินการ และเมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมยุทธศาสตร์ชาติแล้ว ให้คณะกรรมการดำเนินการตามกระบวนการที่กำหนดไว้ในหมวดนี้ และเมื่อได้แก้ไขเพิ่มเติมแล้ว ให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ชาติ (มาตรา 11)

(6) องค์ประกอบของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา และรองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รองประธานคนที่สอง และรองประธานคนที่สาม ตามลำดับ ปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ประธานกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และประธานสมาคมธนาคารไทย เป็นกรรมการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่าง ๆ ซึ่งแต่งตั้งจากผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด และมีอายุไม่เกิน 75 ปี ให้คำนึงถึงความหลากหลายของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และความหลากหลายของช่วงอายุด้วย ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ในด้านความมั่นคง ด้านการเมือง และการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านการศึกษา ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านสาธารณสุข ด้านโครงสร้างพื้นฐาน หรือด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี

(8) หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ จัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีกำหนดวิธีการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ

ขั้นตอนการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติและการให้ความเห็นชอบ

(1) คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกิน 17 คน เพื่อรวมกับกรรมการยุทธศาสตร์ชาติโดยตำแหน่ง อีก 17 คน เพื่อทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ โดยแต่งตั้งให้เสร็จภายใน 30 วัน นับแต่พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 มีผลใช้บังคับ

(2) คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านต่าง ๆ ภายใน 30 วัน เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านต่าง ๆ นับแต่แต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเสร็จแล้ว

(3) คณะกรรมการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติจะต้องจัดทำร่างยุทธศาสตร์เบื้องต้นให้แล้วเสร็จภายใน 120 วัน นับแต่แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติเสร็จ การจัดทำให้ใช้ร่างยุทธศาสตร์ชาติที่คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2558 เป็นหลักในการร่างยุทธศาสตร์ชาติ สำหรับการรับฟังความคิดเห็นประชาชนให้ถือว่าได้รับฟังแล้ว

(4) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ⁶ (สศช.) จัดรับฟังความคิดเห็นภายใน 30 วัน หลังจากคณะกรรมการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติเบื้องต้นเสร็จแล้ว

(5) คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติจะแก้ไขเพิ่มเติมร่างยุทธศาสตร์ชาติให้สอดคล้องกับที่รับฟังความคิดเห็นมาภายใน 45 วัน หลังจากได้รับฟังความคิดเห็นแล้ว

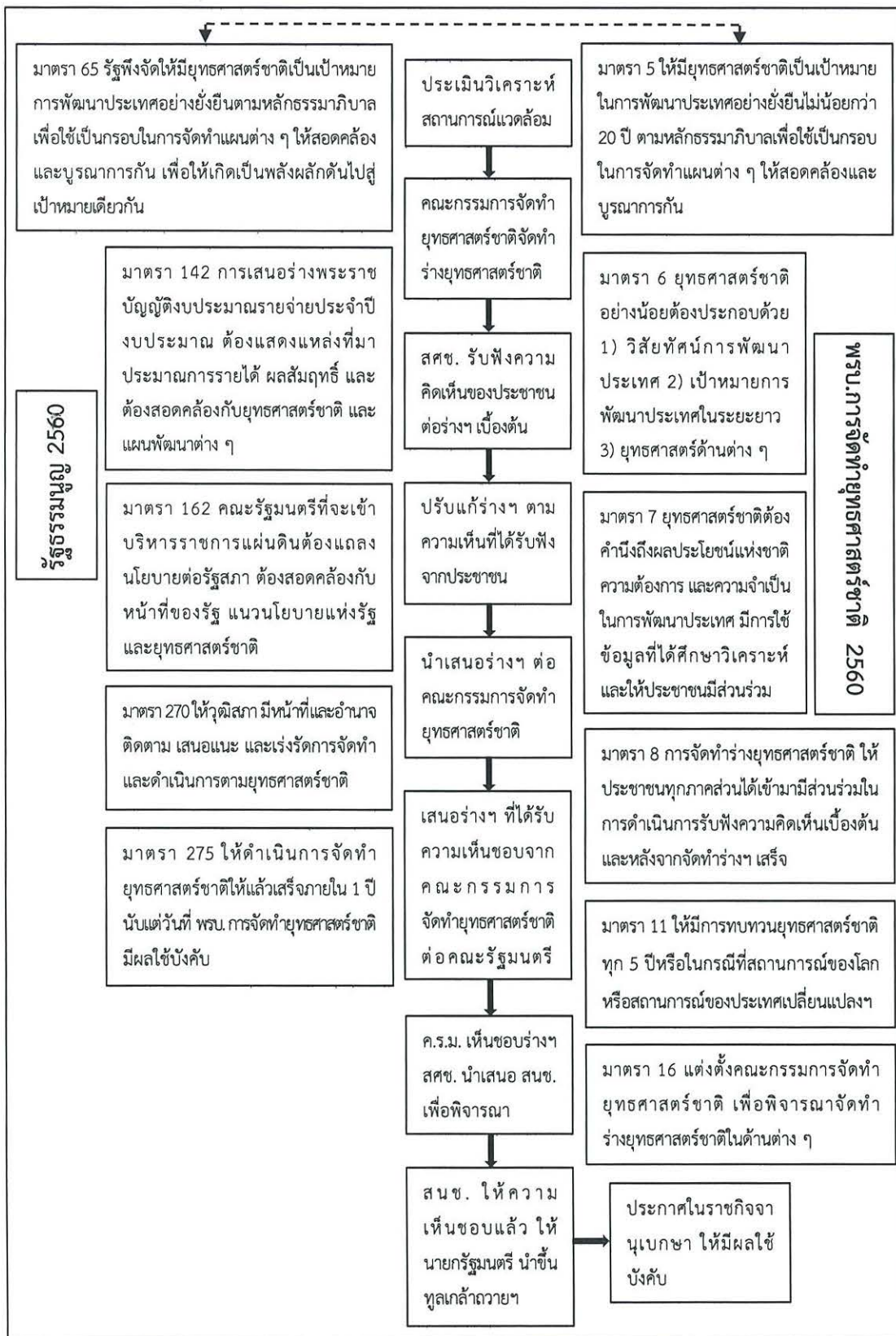
(6) คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติพิจารณาร่างยุทธศาสตร์ชาติ ภายใน 30 วัน นับแต่ได้รับร่างยุทธศาสตร์ชาติจากคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ

(7) คณะรัฐมนตรี (ค.ร.ม.) พิจารณาร่างยุทธศาสตร์ชาติ ภายใน 30 วัน นับแต่ได้รับร่างยุทธศาสตร์ชาติจากคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

(8) สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) พิจารณาลงมติเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างยุทธศาสตร์ชาติ ภายใน 30 วัน นับแต่ได้รับร่างยุทธศาสตร์ชาติจาก ค.ร.ม. ถ้า สนช. ลงมติเห็นชอบร่างยุทธศาสตร์ชาติแล้ว ให้นำยกนำขึ้นทูลเกล้าฯ ภายใน 10 วัน กรณีที่ สนช. ไม่เห็นชอบ ให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติขึ้นใหม่หรือแก้ไขเพิ่มเติมภายใน 180 วัน นับตั้งแต่วันที่ สนช. ไม่เห็นชอบ ดังปรากฏกระบวนการและขั้นตอนการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติและการให้ความเห็นชอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามแผนภาพด้านล่างนี้

⁶ พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. พ.ศ. 2561. มาตรา 4. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 135 ตอนที่ 112 ก (28 ธันวาคม 2561), หน้า 30-32.

ขั้นตอนการจัดทำและการให้ความเห็นชอบยุทธศาสตร์ชาติ

3.2 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้อง และบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ เรียกว่า “ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี” (พ.ศ. 2561 - 2580) ถือว่าเป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญ 2560 โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้ใช้บังคับได้ เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2561 มีผลให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยมีหน้าที่ดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทย บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ภายในช่วงเวลาดังกล่าวมีรายละเอียดและสาระสำคัญ ดังนี้

1) สถานการณ์ของประเทศ

การพัฒนาประเทศไทยที่ผ่านมา ได้ส่งผลให้ประเทศมีการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ ที่ได้รับการยกระดับในกลุ่มบนของกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลาง ในด้านสังคมที่มีการพัฒนา คุณภาพชีวิตของประชาชนส่งผลให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากการเป็นประเทศยากจน และในด้านสิ่งแวดล้อม ที่มีข้อได้เปรียบในความหลากหลายเชิงนิเวศ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังมีความท้าทายต่อการพัฒนาที่สำคัญ อาทิ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี 2560 ที่ร้อยละ 3.9 ถือว่าอยู่ในระดับ ต่ำกว่าศักยภาพ โดยมีสาเหตุหลักจากการชะลอตัวของการลงทุนภายในประเทศ และสถานการณ์ เศรษฐกิจโลกที่ยังไม่ฟื้นตัวได้เต็มที่ โครงสร้างเศรษฐกิจไทยที่ยังไม่สามารถขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ภาคบริการและภาคเกษตรมีผลิตภาพการผลิตในระดับต่ำ ขาดการนำ เทคโนโลยีเข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ประกอบกับแรงงานไทยยังมีปัญหาเรื่องคุณภาพ และ สมรรถนะที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการในการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศ

นอกจากนั้น ศักยภาพและคุณภาพของประชากรไทยทุกช่วงวัยยังคงเป็นปัจจัยท้าทาย สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ แม้ว่าการเข้าถึงระบบบริการสาธารณสุข การศึกษา บริการสาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ และการคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ ของคนไทยมีความครอบคลุมเพิ่มมากขึ้น แต่ยังคงมีปัญหาเรื่องคุณภาพการให้บริการที่มีมาตรฐานแตกต่างกันระหว่างพื้นที่ ซึ่งเป็นหนึ่งใน สาเหตุหลักที่ทำให้ประเทศไทยยังคงมีปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ ขณะที่ปัญหาด้านความยากจน

ยังคงเป็นประเด็นท้าทายในการยกระดับการพัฒนาประเทศให้ประชาชนมีรายได้สูงขึ้น และแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ ปัญหาดังกล่าวส่วนหนึ่งมาจากประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ การพัฒนาประเทศขาดความต่อเนื่อง และความยืดหยุ่นในการตอบสนองต่อความต้องการ และปัญหาของประชาชน ขณะที่ความมั่นคงภายในประเทศยังมีหลายประเด็นที่ต้องเสริมสร้างให้เกิดความเข้มแข็ง ลดความขัดแย้งทางความคิด และอุดมการณ์ที่มีรากฐานมาจากความเหลื่อมล้ำ ความไม่เสมอภาค การขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม และปัญหาการขาดเสถียรภาพทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนประชากรวัยแรงงาน และวัยเด็กที่ลดลงและประชากรสูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ถือว่าเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาประเทศมีความท้าทายมากขึ้น ทั้งในส่วนของเสถียรภาพทางการเงินการคลังของประเทศในการจัดสวัสดิการเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นสูงขึ้นด้วย การลงทุนและการออม การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศความมั่นคงทางสังคม การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน จะเป็นประเด็นท้าทายต่อการขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว⁷

2) ปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ

ภายใต้เงื่อนไขโครงสร้างประชากร โครงสร้างเศรษฐกิจ สภาพสังคม สภาพภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม และปัจจัยการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการวางแผนการพัฒนาที่รอบคอบและครอบคลุม อย่างไรก็ตาม หลายประเด็นพัฒนาเป็นเรื่องที่ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการปรับตัวซึ่งจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างการขับเคลื่อนการพัฒนาให้ประเทศเจริญก้าวหน้าไปในอนาคต จึงจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์ในระยะยาว พร้อมทั้งแนวยุทธศาสตร์หลักในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นกรอบในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างบูรณาการกัน เพื่อยกระดับจุดแข็งและจุดเด่น และปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อนและจุดด้อยต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ โดยยุทธศาสตร์ชาติจะเป็นเป้าหมายใหญ่ในการขับเคลื่อนประเทศ และถ่ายทอดไปสู่แผนในระดับอื่น ๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ภารกิจและพื้นที่ซึ่งรวมถึงพื้นที่พิเศษต่าง ๆ อาทิเช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเพื่อการพัฒนาประเทศสามารถดำเนินการได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

⁷ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580). ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 135 ตอนที่ 82 ก (13 ตุลาคม 2561), หน้า 1-2.

3) วิสัยทัศน์ประเทศไทย

ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” และเป้าหมายการพัฒนาประเทศข้างต้น จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะยาวเพื่อสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน”

4) ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ

เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับการพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ดังนั้น การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จึงมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในรูปแบบ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ 6 ด้าน⁸ ดังนี้

(1) ด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัยเอกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคาม และภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งภาคส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด

(2) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายสำคัญ คือ การพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิดที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่รากเหง้าทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ 2) “ปรับปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่อนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 2-8.

ของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ 3) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคตบนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลาง และลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน

(3) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายสำคัญ คือ การพัฒนาเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ครอบคลุมและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัยมีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษ และภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตสู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาอาชีพตามความถนัดของตนเอง

(4) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายสำคัญ คือ การพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชน และท้องถิ่นมาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบต่อผู้ถือการปกครองแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเอง และทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการ และสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

(5) ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายสำคัญ คือ การพัฒนาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการกำหนดกลยุทธ์ แผนงาน และการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยเป็นการดำเนินการ

บนพื้นฐานการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะเส้นทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตโดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง 3 ด้าน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง

(6) ด้านการปรับสมดุล และพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายสำคัญ คือ การพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันมีสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์ ผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยี ข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกัน และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมีธรรมาภิบาล และสร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติ ไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความชัดเจนมีเพียงเท่าที่จำเป็นมีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และการอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรม⁹

โดยมีเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี คือ กรอบระยะเวลาในการดำเนินงานของแผนยุทธศาสตร์ชาติภายใต้แผนพัฒนาใน 20 ปี จะมีต้องมีการบรรลุเป้าหมายในด้านต่าง ๆ ทุก ๆ 5 ปี เพื่อให้เห็นการพัฒนาของประเทศ ดังนี้

(1) เป้าหมายใน 5 ปีแรก จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนระบบต่าง ๆ ครั้งยิ่งใหญ่ โดยเน้นแก้ไขสิ่งที่เป็นจุดอ่อนของประเทศ และใช้จุดแข็งของประเทศให้เกิดประโยชน์ใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามาผสมผสานเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ

(2) เป้าหมายใน 10 ปี ประเทศจะต้องมีระบบเศรษฐกิจที่ดี โดยเริ่มจากการสนับสนุนการวิจัย และการนำเทคโนโลยีมาผสมผสานกับสินค้ากลุ่มเกษตรและสาธารณสุข นอกจากนั้นผู้ประกอบการจะต้องก้าวให้ทันเทคโนโลยี และยังคงสร้างบุคลากรทางการวิจัยเพื่อรองรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่จะเข้ามา มีบทบาทมากขึ้นในอนาคต

⁹ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580), หน้า 9-10.

(3) เป้าหมายใน 15 ปี ประชากรในประเทศจะต้องเป็นประชากรที่มีคุณภาพ โดยจะพัฒนาให้บุคลากรทุกช่วงวัย มีศักยภาพสูง มีความรู้ และทักษะ สังคมไทยจะเป็นสังคมที่เท่าเทียม และลดความเหลื่อมล้ำ โดยการจัดสรรทรัพยากรและกระจายบริการจากภาครัฐอย่างทั่วถึง

(4) เป้าหมายใน 20 ปี เศรษฐกิจและสังคมของประเทศต้องมีเสถียรภาพ ระบบราชการของไทยจะเป็นแบบดิจิทัล มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ นอกจากนี้ ยังได้วางแผนในการฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ในประเทศ เพื่อความยั่งยืนของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมในประเทศอีกด้วย¹⁰ ดังปรากฏภาพยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี วิสัยทัศน์ และเป้าหมายการพัฒนาประเทศ ตามภาพด้านล่างนี้

ยุทธศาสตร์ชาติ

(พ.ศ.2561-2580)

วิสัยทัศน์ประเทศไทย

"ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง"

มั่นคง	มั่งคั่ง	ยั่งยืน
<ul style="list-style-type: none"> • มีความมั่นคงปลอดภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ และมีความมั่นคงในภูมิทัศน์ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง • ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย • สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคง มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน • มีความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ยกระดับเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน • เศรษฐกิจมีความสามารถในการแข่งขันสูง สร้างเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคต และเป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาคทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน • มีความสมบูรณ์ในทุนที่สามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่อง อาทิ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงินและทุนอื่นๆ 	<ul style="list-style-type: none"> • การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญด้านรายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน โดยไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม • มีการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับกระบวนนิยมของประชาคมโลก • คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีส่วนร่วมส่วนรวมอย่างยั่งยืน ทุกภาคส่วนในสังคมมีค่านิยมและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าหมายการพัฒนาประเทศ

ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน

ภาพที่ 2 แสดงยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580). ที่มา: รัฐบาลไทย-ข่าวทำเนียบ-ราชกิจจานุเบกษา. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 มกราคม 2562. จาก <http://www.thaigov.go.th/news/contents/details/16103>.

¹⁰ สำนักงานบริหารนโยบายของนายกรัฐมนตรี. เป้าหมาย 20 ปี ของยุทธศาสตร์ชาติ. สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มกราคม 2562, จาก <https://pmdu.soc.go.th/national-strategy-20-years-goals/3271>.

3.3 กระบวนการติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติของวุฒิสภา

ขั้นตอนการติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ตามหมวด 3 แห่งพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 สรุปได้ดังนี้

(1) กำหนดให้คณะรัฐมนตรีวางระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ และวิธีการติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ (มาตรา 23 วรรคหนึ่ง)

(2) กำหนดให้หน่วยงานของรัฐตามคำนิยามในมาตรา 3 หน่วยงานที่เป็นของรัฐไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือในรูปแบบอื่นใด และไม่ว่าจะเป็นองค์กรในฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ หรือเป็นองค์กรอิสระหรือองค์กรอัยการ จะต้องรายงานผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติต่อสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ภายในเวลาและตามรายการที่กำหนด (มาตรา 24 วรรคหนึ่ง)

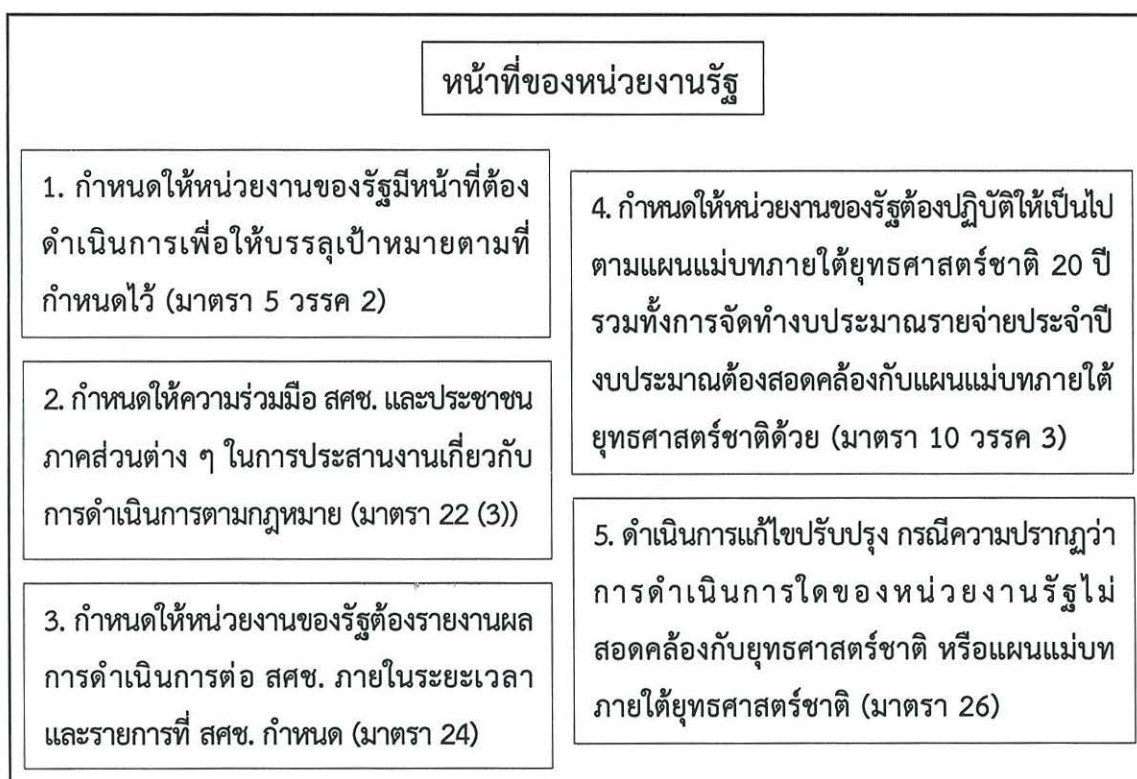
(3) กำหนดให้ สศช. จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีเสนอต่อคณะกรรมการคณะรัฐมนตรี หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เป็นองค์กรในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ องค์กรอิสระหรือองค์กรอัยการ และรัฐสภาทราบภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานจากหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ รายงานดังกล่าวอย่างน้อยต้องระบุความก้าวหน้าของการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ปัญหาหรืออุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติด้วย ในกรณีมีเหตุอันควร รายงานให้รัฐสภาทราบเป็นการเฉพาะเรื่อง ให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านที่เกี่ยวข้อง รายงานต่อคณะกรรมการ เพื่อให้คณะกรรมการเสนอรัฐสภาเป็นการเฉพาะเรื่องได้ (มาตรา 24)

(4) ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาพิจารณารายงานดังกล่าวแล้วเห็นว่า หน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการตามมาตรา 26 วรรคสอง โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี มีมติส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพิจารณา ดำเนินการกับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นตามหน้าที่และอำนาจให้แล้วเสร็จ ภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ได้รับเรื่อง และในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีมติว่า ข้อกล่าวหาไม่มีมูลให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหา นั้นสั่งให้ผู้นั้นพักราชการหรือพักงาน หรือสั่งให้ออกจากราชการหรือออกจากงานไว้ก่อน หรือสั่งให้พ้นจากตำแหน่งต่อไป (มาตรา 25)

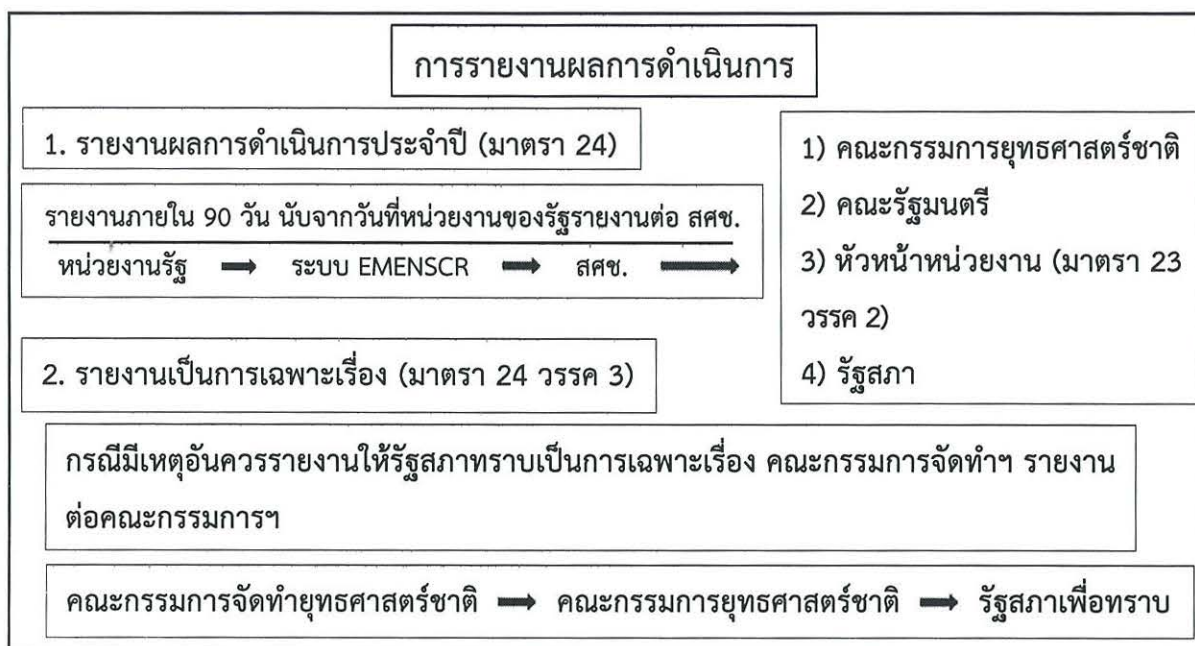
(5) ในระหว่างอายุของวุฒิสภาตามมาตรา 269 (4) ของรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่มีการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติหรือแผนแม่บท เป็นผลจากมติคณะรัฐมนตรี หรือ

เป็นการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีโดยตรง ให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติแจ้งให้คณะกรรมการและวุฒิสภาทราบ และให้วุฒิสภาดำเนินการ ตามมาตรา 270 วรรคหนึ่ง ในกรณีที่วุฒิสภาเห็นว่ากรณีเป็นปัญหาว่า มติของคณะรัฐมนตรี หรือการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ให้วุฒิสภามีมติเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยโดยเร็ว หากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า มติของคณะรัฐมนตรี หรือการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติส่งเรื่องให้ ป.ป.ช. ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยเร็ว ทั้งนี้ ให้ ป.ป.ช. พิจารณาและมีมติให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติโดยให้ฟังข้อเท็จจริง และข้อกฎหมายตามที่ปรากฏในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ (มาตรา 29)

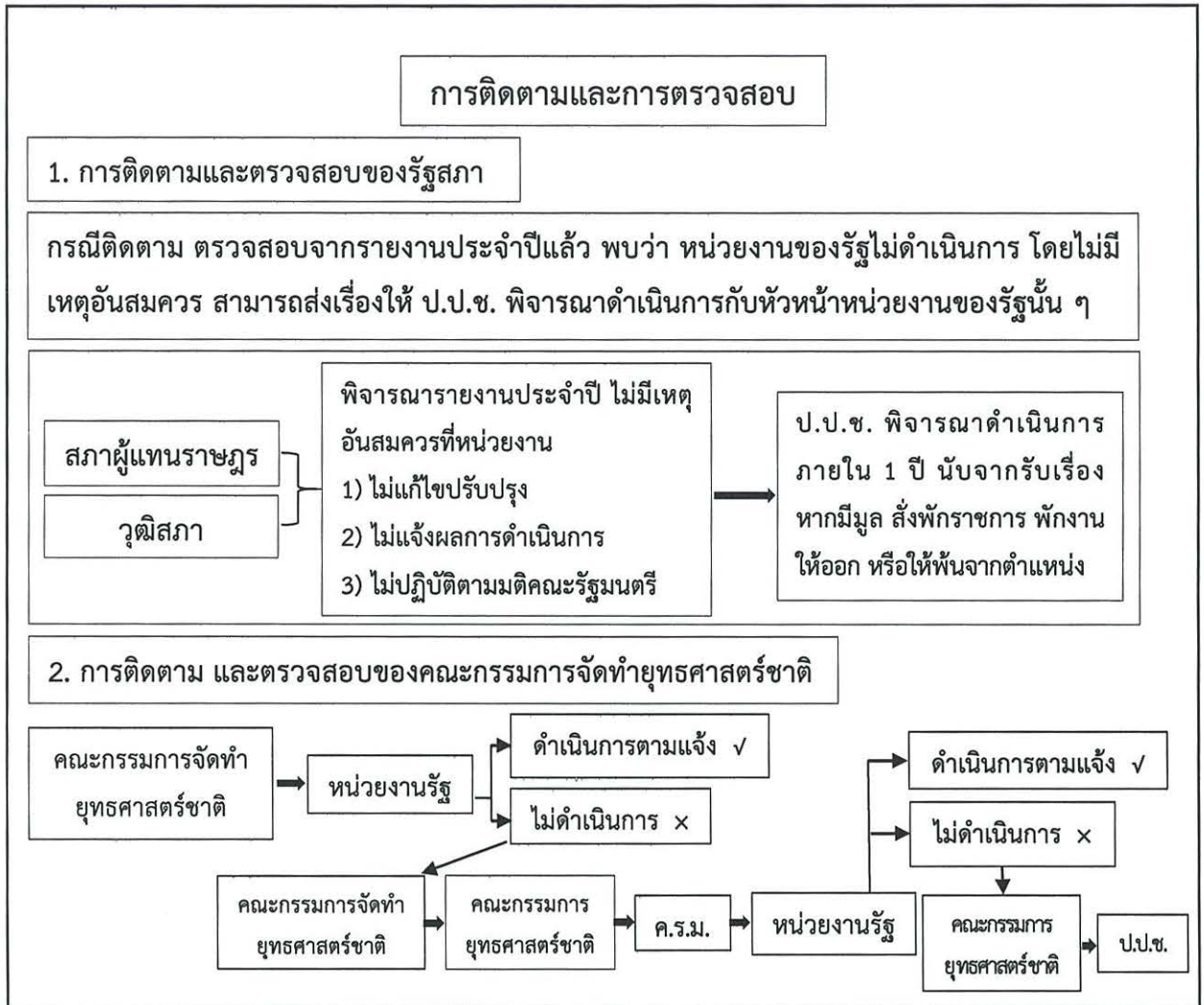
สำหรับขั้นตอนการติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ตามพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 ดังปรากฏตามภาพ 3 – 5 ด้านล่างนี้

ภาพที่ 3 แสดงหน้าที่ของหน่วยงานรัฐในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ, ญกฏกิตติ์ ปัทมะ, 2562.

ภาพที่ 4 แสดงขั้นตอนการรายงานผลการดำเนินการประจำปี, ญกฏกิตติ์ ปีทมะ, 2562.

ภาพที่ 5 แสดงกระบวนการตรวจสอบของรัฐสภา และคณะกรรมการ, ธรรมนูญคดี ปีพ.ศ. 2562.

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ผู้จัดทำเอกสารวิชาการได้ดำเนินการศึกษา ค้นคว้า รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลจาก บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดทำ ยุทธศาสตร์ชาติ พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 หน้าที่และอำนาจของวุฒิสภา ในการติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ดังนี้

4.1 ผลการศึกษา

จากผลการศึกษาข้อมูลจากรัฐธรรมนูญ กฎหมาย กรอบหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภา ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่า รัฐธรรมนูญบัญญัติให้วุฒิสภา มีหน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และ พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 กำหนดให้หน่วยงานที่เป็นของรัฐไม่ว่าจะเป็น ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือในรูปแบบอื่นใด และไม่ว่าจะเป็นองค์กรในฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ หรือเป็นองค์กรอิสระหรือองค์กรอัยการ จะต้องรายงานผลการดำเนินการ ตามยุทธศาสตร์ชาติต่อสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ภายในเวลาและ ตามรายการที่กำหนด จากนั้น สศช. จะต้องจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีเสนอต่อ คณะกรรมการ คณะรัฐมนตรี หัวหน้าหน่วยงานของรัฐองค์กรในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ องค์กรอิสระ หรือองค์กรอัยการ และรัฐสภา (สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา) ทราบภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ได้รับ รายงานจากหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ รายงานดังกล่าวอย่างน้อยต้องระบุความก้าวหน้าของการ ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ปัญหาหรืออุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการให้เป็นไป ตามยุทธศาสตร์ชาติ ในกรณีมีเหตุอันควรรายงานให้รัฐสภาทราบเป็นการเฉพาะเรื่องให้คณะกรรมการ จัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านที่เกี่ยวข้องรายงานต่อคณะกรรมการ เพื่อให้คณะกรรมการเสนอรัฐสภาเป็นการ เฉพาะเรื่อง

ในกรณีที่คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ หรือคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พิจารณา แล้วเห็นว่า หน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการหรือดำเนินการไม่เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยไม่มีเหตุ

อันควร หากเป็นกรณีที่ไม่มีผลกระทบรุนแรงต่อความมั่นคง เศรษฐกิจ หรือสังคมของประเทศให้ คณะกรรมการแจ้งต่อ สศช. เพื่อประสานหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ปรับปรุงแก้ไขหรือชี้แจง ข้อขัดข้องโดยเร็ว หรือหากเป็นกรณีมีหรืออาจมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความมั่นคง เศรษฐกิจ หรือ สังคมของประเทศให้คณะกรรมการดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในหมวด 3 การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล ตามพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560

หากสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาพิจารณารายงานดังกล่าวแล้วเห็นว่า หน่วยงานของรัฐ ไม่ดำเนินการแก้ไขปรับปรุง หรือไม่แจ้งการดำเนินการให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติทราบ ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี มีมติส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) พิจารณาดำเนินการ กับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นตามหน้าที่และอำนาจให้แล้วเสร็จ ภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ได้รับเรื่อง และในกรณีที่ ป.ป.ช. มีมติว่า ข้อกล่าวหาไม่มีมูลให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหา นั้นสั่งให้ผู้นั้นพักราชการ หรือพักงาน หรือสั่งให้ออกจากราชการหรือออกจากงานไว้ก่อน หรือสั่งให้พ้นจากตำแหน่งต่อไป

สรุปได้ว่า วุฒิสภาเข้ามาเกี่ยวข้องและมีบทบาทสำคัญในการติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติหรือแผนแม่บท ตั้งแต่วันที่ สศช. จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีเสนอมาถึงวุฒิสภา ภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานจากหน่วยงานของรัฐ โดยส่วนประกอบของรายงานนั้น ต้องระบุความก้าวหน้าของการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ปัญหาหรืออุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ หากวุฒิสภา เห็นว่า หน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการแก้ไขปรับปรุง หรือไม่แจ้งการดำเนินการให้คณะกรรมการ จัดทำยุทธศาสตร์ชาติทราบภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง โดยไม่มีเหตุอันสมควร วุฒิสภา มีหน้าที่และอำนาจในการลงมติเพื่อส่งเรื่องให้ ป.ป.ช. พิจารณาดำเนินการกับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ นั้นตามหน้าที่และอำนาจต่อไปได้

หากเป็นกรณีหน่วยงานของรัฐที่เป็นองค์กรในฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ สำนักงานเลขาธิการ วุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสถาบันพระปกเกล้า องค์กรในฝ่ายตุลาการ ได้แก่ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานศาลปกครอง และสำนักงานศาลทหาร องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานผู้ตรวจการ

แผ่นดิน และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ องค์การอัยการ คือ สำนักงานอัยการสูงสุด ให้แจ้งให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้น เพื่อพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

นอกจากนั้น ในระหว่างอายุของวุฒิสภามาตรา 269 (4) ของรัฐธรรมนูญ หากการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติหรือแผนแม่บท เป็นผลจากมติคณะรัฐมนตรี หรือเป็นการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีโดยตรง ให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติแจ้งให้คณะกรรมการและวุฒิสภาทราบ และให้วุฒิสภาดำเนินการตามมาตรา 270 วรรคหนึ่ง ในกรณีที่วุฒิสภา เห็นว่า กรณีเป็นปัญหาว่ามติของคณะรัฐมนตรี หรือการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ให้วุฒิสภามีมติเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยโดยเร็ว

4.2 บทวิเคราะห์

เห็นได้ว่า สศช. มีหน้าที่เป็นผู้จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีเสนอมายังวุฒิสภา ตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งในรายงานนั้นมีรายละเอียดเกี่ยวกับความก้าวหน้าของการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ปัญหาหรืออุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาตินั้นย่อมาหมายความว่า เอกสารรายงานที่ สศช. ส่งมานั้น วุฒิสภาต้องตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการว่า รายงานของหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้ดำเนินการอย่างถูกต้อง และครบถ้วนตามกระบวนการตามได้กำหนดไว้ในกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องแล้วหรือไม่ เพียงใด หากข้อมูลที่ได้รับรายงานยังไม่เพียงพอ จำเป็นต้องมีการประสานเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติม หรือเรียกผู้แทนหน่วยงานของรัฐ หรือผู้แทนของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงและให้ข้อมูล ทั้งนี้ เพื่อให้การติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติเป็นไปอย่างรัดกุม มีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ในการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติที่หน่วยงานจัดทำขึ้นเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณประจำปีตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ซึ่งต้องผ่านการพิจารณาและได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ จึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญ

ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ซึ่งเป็นหน่วยงานสนับสนุนงานด้านวิชาการของวุฒิสภา สนับสนุนการปฏิบัติงานของวุฒิสภา สมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมาธิการ และคณะกรรมการของวุฒิสภา จำเป็นต้องมีการวางแผนการดำเนินงาน กำหนดผู้รับผิดชอบ การเตรียมความพร้อม และการพัฒนา

บุคลากรเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อหน่วยงาน เพราะทำให้บุคคลได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ทักษะ และเจตคติในการปฏิบัติงาน ปรับตัวให้ทันกับวิทยาการเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ยังช่วยให้มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ทั้งยังทำให้หน่วยงานได้รับผลผลิตเพิ่มขึ้น และลดความสิ้นเปลืองเมื่อได้รับการพัฒนาแล้ว ความสามารถและความประพฤติกของบุคลากรจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่หน่วยงานต้องการ

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การดำเนินการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการให้กับวุฒิสภาในการติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จำเป็นต้องมอบหมายหน่วยงานและบุคลากรให้มีการเตรียมความพร้อม การดำเนินการค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ และจัดทำข้อมูลประกอบการติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ได้แก่

- (1) บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง
- (2) พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560
- (3) ระเบียบว่าด้วยการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2562
- (4) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 (พ.ศ. 2561 - 2580)
- (5) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
- (6) ขั้นตอนการติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ตามพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560
- (7) ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ หรือคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ หรือเอกสารการชี้แจงข้อขัดข้องที่หน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการหรือดำเนินการไม่เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ หรือไม่แจ้งการดำเนินการให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติทราบ
- (8) ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักวิชาการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินแผนงาน/โครงการ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นต้น

(9) ข้อมูลและรายละเอียดแผนงาน/โครงการที่ระบุความก้าวหน้าของการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ปัญหาหรืออุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ ที่หน่วยงานของรัฐรายงานไปยังสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

(10) แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการของหน่วยงานรัฐนั้น ๆ รวมทั้งข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษาได้ค้นคว้า และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการการติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการนำหลักวิชาการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามาเป็นกรอบ แนวทาง และประยุกต์ใช้ในกระบวนการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำฐานข้อมูลสำหรับสนับสนุนการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้

5.1 บทสรุป

การติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติเป็นหน้าที่และอำนาจที่เกิดขึ้นใหม่ของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ถือเป็นอำนาจหน้าที่ในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายนิติบัญญัติอย่างหนึ่งต่อฝ่ายบริหาร มีคณะรัฐมนตรีเป็นผู้ใช้อำนาจบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย รวมทั้งนโยบายที่ได้แถลงต่อรัฐสภาก่อนจะเข้าบริหารราชการแผ่นดิน อีกทั้งยังเป็นภารกิจหน้าที่ใหม่ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความสำคัญเพื่อรองรับและสนับสนุนภารกิจของวุฒิสภา โดยเฉพาะงานด้านวิชาการที่เหมาะสม และการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล (4M) อันได้แก่ (1) การมอบหมายบุคลากรที่มีศักยภาพ (2) มีงบประมาณเพียงพอ (3) มีวิสัยทัศน์/อุปสรรคที่จำเป็นอย่างเพียงพอ และ (4) การบริหารจัดการที่มีความชัดเจน กล่าวคือ องค์กรสามารถดำเนินการตามภารกิจหน้าที่และอำนาจโดยใช้ทรัพยากร ปัจจัยต่าง ๆ อย่างคุ้มค่าที่สุด มีการสูญเสียที่น้อยที่สุด บรรลุตามวัตถุประสงค์ ประหยัดทั้งเวลา ทรัพยากร และกำลังคน มีระบบการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการผลิตและการบริการ มีความสามารถในการใช้ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ เทคนิควิธีการ และเทคโนโลยีอย่างฉลาด ทำให้เกิดวิธีการทำงานที่เหมาะสม มีความราบรื่นในการดำเนินงาน มีปัญหาอุปสรรคและความขัดแย้งน้อยที่สุด บุคลากรมีขวัญและกำลังใจดี และมีความสุขความพอใจในการทำงาน

อย่างไรก็ตาม หากสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้มีการเตรียมความพร้อม มีแผนงานรองรับที่ชัดเจนโดยดำเนินการ (1) การพัฒนาองค์ความรู้ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง (2) การจัดทำฐานข้อมูลอย่างเป็น

ระบบเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน มีความน่าเชื่อถือ และได้รับการยอมรับจากสมาชิกวุฒิสภา บุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบ มีองค์ความรู้ มีประสบการณ์ และมีความพร้อม และ (3) การพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และมีความเป็นมืออาชีพ ทั้งนี้ เพื่อให้ภารกิจที่สำคัญขององค์กรฝ่ายนิติบัญญัติสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน สืบไป

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ควรปรับปรุงแก้ไขแผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ให้สอดคล้องกับภารกิจใหม่ เพื่อรองรับและสนับสนุนการติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติของวุฒิสภาให้มีความชัดเจน และเป็นระบบ

5.2.2 ควรจัดทำแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรสายวิชาการและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ให้มีความรู้ ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ และการจัดทำฐานข้อมูลและบทวิเคราะห์ข้อมูลทางวิชาการที่มีความเป็นมืออาชีพ และได้รับการยอมรับ

5.2.3 ควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และสร้างความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งการสื่อสารให้บุคลากรของสำนักงานได้ตระหนัก และให้ความสำคัญต่อประเด็นการติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติของวุฒิสภา

บรรณานุกรม

กฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก (6 เมษายน 2560), หน้า 3.

พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 134 ตอนที่ 79 ก (31 กรกฎาคม 2560), หน้า 1.

พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. พ.ศ. 2561. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 135 ตอนที่ 112 ก (28 ธันวาคม 2561), หน้า 30-32.

หนังสือ

คณิงนิจ กองพาพา. การพัฒนาบุคลากร. (2543), หน้า 13.

ฐีระ ประवालพฤษ. การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2538), หน้า 2.

ปรีชา เตังศิริวัฒนา. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. (2543), หน้า 6.

บุญณลักข์ สุรัสวดี. “ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนระดับรองๆ และระบบติดตามและประเมินผล”, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กองยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ. 28 พฤศจิกายน 2561.

พงศธร พิทักษ์กำพล. การพัฒนาบุคลากร : การพัฒนาบุคลากรและเทคนิคการฝึกอบรม. (2540), หน้า 8.

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580). ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 135 ตอนที่ 82 ก (13 ตุลาคม 2561), หน้า 1-2.

เสถียร เหลืองอร่าม. หลักการบริหารงานบุคคล. (กรุงเทพมหานคร : แพร่พิทยา, 2519), หน้า 73.

สมใจ ลักษณะ. การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ธนัช
การพิมพ์ จำกัด, 2546, หน้า 5-8.

ศรันยา สีมา. (2561). การควบคุมตรวจสอบคณะรัฐมนตรีโดยรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, หน้า 2.

วิทยานิพนธ์

เสกมนต์ สัมมาเพ็ชร. “ทรัพยากรการบริหารกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทัศนสถาน
บำบัดพิเศษกลาง กรุงเทพมหานคร”. (สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก, 2559), หน้า 67.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กองทุนประกันสังคม. การเพิ่มประสิทธิภาพในองค์กร. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2558, จาก
[www.http://community.jobdynamo.com/การเพิ่มประสิทธิภาพในองค์กร/](http://community.jobdynamo.com/การเพิ่มประสิทธิภาพในองค์กร/).

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580). ที่มา: รัฐบาลไทย-ข่าวทำเนียบ-ราชกิจจานุเบกษา.
สืบค้นเมื่อวันที่ 11 มกราคม 2562. จาก [http://www.thaigov.go.th/news/contents/
details/16103](http://www.thaigov.go.th/news/contents/details/16103).

สำนักงานบริหารนโยบายของนายกรัฐมนตรี. เป้าหมาย 20 ปี ของยุทธศาสตร์ชาติ. สืบค้นเมื่อวันที่
24 มกราคม 2562, จาก <https://pmdu.soc.go.th/national-strategy-20-years-goals/3271>.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติ
การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ
พ.ศ. ๒๕๖๐

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๐
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

“แผนแม่บท” หมายความว่า แผนแม่บทเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า หน่วยงานที่เป็นของรัฐไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือในรูปแบบอื่นใด และไม่ว่าจะเป็นองค์กรในฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ หรือเป็นองค์กรอิสระหรือองค์กรอัยการ

“หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้

(๑) หัวหน้าส่วนราชการที่เป็นนิติบุคคลหรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้อำนวยการหรือผู้บริหารสูงสุด ที่เรียกชื่ออย่างอื่นของรัฐวิสาหกิจหรือองค์การมหาชน หรือหัวหน้าหรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐในรูปแบบอื่น สำหรับหน่วยงานของรัฐในฝ่ายบริหาร

(๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หรือหัวหน้าหน่วยงาน สำหรับสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือหน่วยงานที่เป็นนิติบุคคลที่อยู่ในกำกับของประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี

(๓) ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด หรือประธานศาลรัฐธรรมนูญ สำหรับองค์กร ฝ่ายตุลาการ

(๔) คณะกรรมการหรือคณะบุคคลที่เป็นองค์กรอิสระและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน สำหรับองค์กร อิสระ

(๕) อัยการสูงสุด สำหรับองค์กรอัยการ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

ยุทธศาสตร์ชาติ

มาตรา ๕ ให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน อันจะก่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งจะต้องไม่น้อยกว่ายี่สิบปี

การประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติให้ทำเป็นประกาศพระบรมราชโองการ และเมื่อได้ประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้ และหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยมีหน้าที่ดำเนินการเพื่อให้บรรลุ เป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ

การกำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีก่อนที่จะเข้ารับบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ และแผนอื่นใด รวมตลอดทั้งการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณต้องสอดคล้อง กับยุทธศาสตร์ชาติ

ให้เป็นหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีที่จะกำกับดูแลและสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วย ดำเนินการให้เป็นไปตามวรรคสองและวรรคสาม

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเป็นองค์กรในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ หรือเป็นองค์กรอิสระ หรือองค์กรอัยการ การกำกับดูแลตามวรรคสี่ ให้ความความถึงการประสาน การปรึกษา หรือเสนอแนะ ต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐขององค์กรดังกล่าว

มาตรา ๖ ยุทธศาสตร์ชาติน้อยต้องประกอบด้วย

- (๑) วิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศ
- (๒) เป้าหมายการพัฒนาประเทศในระยะยาว กำหนดระยะเวลาที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และตัวชี้วัดการบรรลุเป้าหมาย
- (๓) ยุทธศาสตร์ด้านต่าง ๆ

เป้าหมายการพัฒนาประเทศตาม (๒) อย่างน้อยต้องมีเป้าหมายในด้านความมั่นคงของประเทศ ด้านคุณภาพและความเป็นอยู่ของประชาชน และด้านบทบาทของรัฐที่มีต่อประชาชน

มาตรา ๗ การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติต้องคำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติ ความต้องการ และความจำเป็นในการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล และเป้าหมายการปฏิรูปประเทศตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ โดยให้ดำเนินการตามกระบวนการ ดังต่อไปนี้

- (๑) มีการใช้ข้อมูลความรู้ที่เกิดจากการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ อย่างรอบคอบ
- (๒) วิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคตอย่างรอบด้านทั้งในประเทศและต่างประเทศ วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด รวมทั้งความเสี่ยงของประเทศ เพื่อเตรียมความพร้อมของประเทศต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น

(๓) การให้ประชาชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และความเป็นเจ้าของยุทธศาสตร์ชาติร่วมกัน

การกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายการพัฒนาประเทศในระยะยาวตามมาตรา ๖ (๑) และ (๒) ต้องมีความชัดเจนเพื่อให้เห็นภาพในอนาคตของประเทศ โดยเป็นกรอบอย่างกว้างที่ยืดหยุ่นตามการเปลี่ยนแปลงของโลก และต้องกำหนดระยะเวลาการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในแต่ละช่วงเวลา รวมทั้งมีการระบุตัวชี้วัดการบรรลุเป้าหมายไว้ให้ชัดเจน

มาตรา ๘ ในกระบวนการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ ให้คณะกรรมการจัดให้ประชาชนทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- (๑) การรับฟังความคิดเห็นเบื้องต้นเพื่อนำมาใช้จัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ
- (๒) การรับฟังความคิดเห็นเมื่อจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติด้านต่าง ๆ แล้วเสร็จเบื้องต้น เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง

การรับฟังความคิดเห็นตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งต้องใช้วิธีการที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะได้โดยสะดวกและทั่วถึง และต้องมีการแสดงข้อมูลที่เพียงพอแก่การที่ประชาชนจะเข้าใจและสามารถแสดงความคิดเห็นได้ด้วย

มาตรา ๙ เมื่อคณะกรรมการดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติเสร็จแล้ว ให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องใด ให้ส่งคืนคณะกรรมการดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมตามที่เห็นสมควร แล้วส่งให้คณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไป

ให้คณะรัฐมนตรีนำร่างยุทธศาสตร์ชาติที่ได้รับจากคณะกรรมการหรือที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติมตามวรรคหนึ่งแล้ว เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างยุทธศาสตร์ชาติ

ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างยุทธศาสตร์ชาติและลงมติเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างยุทธศาสตร์ชาติ และให้วุฒิสภาพิจารณาและลงมติเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างยุทธศาสตร์ชาติให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างจากสภาผู้แทนราษฎร

ถ้าสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาพิจารณาร่างยุทธศาสตร์ชาติไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามวรรคสาม ให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี ได้ให้ความเห็นชอบในร่างยุทธศาสตร์ชาติที่คณะรัฐมนตรีเสนอ

ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบร่างยุทธศาสตร์ชาติให้ร่างยุทธศาสตร์ชาติเป็นอันตกไป และให้คณะกรรมการดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติขึ้นใหม่หรือแก้ไขเพิ่มเติมก็ได้ ซึ่งต้องกระทำให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบ โดยให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ เว้นแต่ระยะเวลาหกสิบวันและสามสิบวันตามวรรคสาม ให้ลดเหลือสามสิบวันและสิบห้าวัน แล้วแต่กรณี

ร่างยุทธศาสตร์ชาติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายภายในยี่สิบวัน เพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศใช้เป็นยุทธศาสตร์ชาติ

มาตรา ๑๐ เมื่อมีพระบรมราชโองการประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติแล้ว ให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติแต่ละด้านจัดทำแผนแม่บทเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ เสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี

แผนแม่บทและแผนการปฏิรูปประเทศตามกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศต้องมีความสอดคล้องกัน

แผนแม่บทที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้มีผลผูกพันหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น รวมทั้งการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติเห็นว่ามีความจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมแผนแม่บทให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงหรือความจำเป็นของประเทศ ให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการและคณะรัฐมนตรีก่อน และเมื่อคณะกรรมการและคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว จึงดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมต่อไป

มาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการจัดให้มีการทบทวนยุทธศาสตร์ชาติทุกห้าปีหรือในกรณีที่สถานการณ์ของโลกหรือสถานการณ์ของประเทศเปลี่ยนแปลงไปจนไม่สามารถหรือไม่เหมาะสมที่จะดำเนินการตามเป้าหมายหรือยุทธศาสตร์ด้านหนึ่งด้านใดได้ หากคณะกรรมการเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมยุทธศาสตร์ชาติเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ให้คณะกรรมการขอความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อนดำเนินการ

เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมยุทธศาสตร์ชาติแล้ว ให้คณะกรรมการดำเนินการตามกระบวนการที่กำหนดไว้ในหมวดนี้ และเมื่อได้แก้ไขเพิ่มเติมแล้วให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ชาติ

หมวด ๒
คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

มาตรา ๑๒ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ” ประกอบด้วย

- (๑) นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ
- (๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นรองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
- (๓) ประธานวุฒิสภา เป็นรองประธานกรรมการ คนที่สอง
- (๔) รองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการ คนที่สาม

(๕) ปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ประธานกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และประธานสมาคมธนาคารไทย เป็นกรรมการ

(๖) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดและมีอายุไม่เกินเจ็ดสิบห้าปี ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ในด้านความมั่นคง ด้านการเมืองและการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านการศึกษา ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านสาธารณสุข ด้านโครงสร้างพื้นฐาน หรือด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ จำนวนไม่เกินสิบเจ็ดคน

ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้รองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติมอบหมาย และรองเลขาธิการซึ่งเลขาธิการมอบหมาย เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ในการแต่งตั้งกรรมการตาม (๖) ให้คำนึงถึงความหลากหลายของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และความหลากหลายของช่วงอายุด้วย

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการตาม (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๑๓ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละห้าปี

ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๑๔ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ (๖)

(๔) คณะรัฐมนตรีมีมติให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

มาตรา ๑๕ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี

(๒) กำหนดวิธีการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ และการมีส่วนร่วมในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

(๓) เสนอความเห็นต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

(๔) กำกับดูแลการปฏิรูปประเทศให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๑๖ ในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติขึ้นคณะหนึ่งหรือหลายคณะ เพื่อพิจารณาจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติในด้านต่าง ๆ ตามที่คณะกรรมการกำหนด และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติแต่ละคณะ ให้แต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านนั้น จำนวนไม่เกินสิบห้าคน โดยในการแต่งตั้งให้คำนึงถึงความหลากหลายของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และความหลากหลายของช่วงอายุด้วย

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมหรือภารกิจขององค์กรอิสระ ให้แต่งตั้งผู้แทนจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมหรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นกรรมการด้วย

มาตรา ๑๗ ให้คณะกรรมการและคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติแล้วแต่กรณี มอบหมาย

มาตรา ๑๘ การประชุมของคณะกรรมการ คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และคณะอนุกรรมการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในการประชุมของคณะกรรมการ ประธานกรรมการและรองประธานกรรมการจะมอบหมายบุคคลใดให้มาประชุมแทนไม่ได้

มาตรา ๑๙ การปฏิบัติหน้าที่และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และคณะอนุกรรมการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติจำเป็นต้องได้ข้อมูลหรือมีการศึกษาเรื่องใด จะขอให้สำนักงานจ้างบุคคล สถาบันการศึกษา หรือสถาบันที่มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย เพื่อดำเนินการศึกษาค้นคว้าและจัดทำรายงานเรื่องดังกล่าวก็ได้

วิธีการจ้าง ค่าตอบแทน และประโยชน์ตอบแทนอื่นของบุคคลหรือสถาบันตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๑ ให้ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการ ประธานกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ กรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และอนุกรรมการตามมาตรา ๑๗ ได้รับค่าตอบแทน ค่าใช้จ่าย และประโยชน์ตอบแทนอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๒๒ ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการและคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และคณะอนุกรรมการ
- (๒) ศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลและความเห็นเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งจัดหาและพัฒนาข้อมูลเพื่อสนับสนุนงานด้านวิชาการให้แก่คณะกรรมการ คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และคณะอนุกรรมการ
- (๓) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและประชาชนภาคส่วนต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้
- (๔) ดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมตามมาตรา ๘
- (๕) เผยแพร่ยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บท รวมทั้งดำเนินการอื่นใดเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และสร้างแนวร่วมในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ
- (๖) รับผิดชอบในการดำเนินการให้มีผลการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และการจัดทำรายงานตามมาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๗ วรรคสอง

(๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะกรรมการและคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติมอบหมาย

หมวด ๓

การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล

มาตรา ๒๓ ให้คณะรัฐมนตรีวางระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

ข้อเสนอแนะในการวางระเบียบตามวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กร ในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ องค์กรอิสระ หรือองค์กรอัยการ ให้คณะกรรมการประสานและปรึกษากับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐขององค์กรดังกล่าวด้วย

มาตรา ๒๔ เพื่อประโยชน์ในการติดตามผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ให้หน่วยงานของรัฐรายงานผลการดำเนินการดังกล่าวต่อสำนักงาน ภายในเวลาและตามรายการที่สำนักงานกำหนด

ให้สำนักงานจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีเสนอต่อคณะกรรมการ คณะรัฐมนตรี หัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๒๓ วรรคสอง และรัฐสภาทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานจากหน่วยงานตามวรรคหนึ่ง ทั้งนี้ รายงานดังกล่าวอย่างน้อยต้องระบุความก้าวหน้าของการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติด้วย

ในกรณีมีเหตุอันควรรายงานให้รัฐสภาทราบเป็นการเฉพาะเรื่อง ให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านที่เกี่ยวข้องรายงานต่อคณะกรรมการ เพื่อให้คณะกรรมการเสนอรัฐสภาเป็นการเฉพาะเรื่องได้

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาพิจารณารายงานตามมาตรา ๒๔ แล้วเห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการตามมาตรา ๒๖ วรรคสอง โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี มีมติส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพิจารณาดำเนินการกับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นตามหน้าที่และอำนาจให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รับเรื่อง และในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีมติว่าข้อกล่าวหาไม่มูล ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหานั้นสั่งให้ผู้นั้นพักราชการหรือพักงาน หรือสั่งให้ออกจากราชการหรือออกจากงานไว้ก่อน หรือสั่งให้พ้นจากตำแหน่งต่อไป

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่ความปรากฏต่อคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ว่าการดำเนินการใดของหน่วยงานของรัฐไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติหรือแผนแม่บท ให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติแจ้งให้หน่วยงานของรัฐนั้นทราบถึงความไม่สอดคล้อง

และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุง และเมื่อหน่วยงานของรัฐดำเนินการแก้ไขปรับปรุงประการใดแล้ว ให้แจ้งให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติทราบภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงหรือไม่แจ้งการดำเนินการให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติทราบภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติรายงานให้คณะกรรมการทราบเพื่อพิจารณาเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบและสั่งการต่อไป เว้นแต่เป็นกรณีของหน่วยงานของรัฐที่เป็นองค์กรในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ หรือเป็นองค์กรอิสระ หรือองค์กรอัยการ ให้แจ้งให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐขององค์กรดังกล่าวเพื่อพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการตามวรรคสองโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป และให้นำความในมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๗ ให้สำนักงานเผยแพร่รายงานที่ได้รับจากหน่วยงานของรัฐ และรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีและรายงานเป็นการเฉพาะเรื่องตามมาตรา ๒๔ ให้ประชาชนทราบทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงาน

เพื่อประโยชน์ในการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้สำนักงานจัดให้มีวิธีการที่ประชาชนซึ่งพบหรือเห็นว่าหน่วยงานของรัฐหน่วยใดไม่ดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติหรือแผนแม่บทสามารถแจ้งเหตุดังกล่าวให้สำนักงานทราบได้โดยสะดวกและรวดเร็ว

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๘ ในวาระเริ่มแรก เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามกำหนดเวลาที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๕ ของรัฐธรรมนูญ ให้การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติเป็นไปตามกำหนดเวลา ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๑๒ (๖) ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

(๒) ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านต่าง ๆ ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง

(๓) ให้ถือว่าการรับฟังความคิดเห็นที่คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ และสำนักงานได้ดำเนินการก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นการดำเนินการตามมาตรา ๘ (๑) แล้ว แต่ไม่เป็นการตัดอำนาจที่จะดำเนินการให้มีการรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติม

(๔) ให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านต่าง ๆ จัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติเบื้องต้นให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง โดยให้ใช้ร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปีที่คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ จัดทำขึ้นมาใช้เป็นหลักในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติเบื้องต้นดังกล่าว และให้นำความเห็นหรือข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ และคณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตามกรอบการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง มาประกอบการพิจารณา รวมทั้งให้คำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนที่ได้รับตาม (๓) ด้วย

(๕) ให้สำนักงานดำเนินการให้มีการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๘ (๒) ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างยุทธศาสตร์ชาติเบื้องต้นตาม (๔)

(๖) ให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านต่าง ๆ แก้ไขเพิ่มเติมร่างยุทธศาสตร์ชาติให้สอดคล้องกับผลการรับฟังความคิดเห็นตาม (๕) ให้แล้วเสร็จ และเสนอต่อคณะกรรมการภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่การรับฟังความคิดเห็นตาม (๕) แล้วเสร็จ

(๗) ให้คณะกรรมการพิจารณาร่างยุทธศาสตร์ชาติและเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างยุทธศาสตร์ชาติจากคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ

(๘) ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาร่างยุทธศาสตร์ชาติและเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างยุทธศาสตร์ชาติจากคณะกรรมการ

(๙) ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างยุทธศาสตร์ชาติให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างยุทธศาสตร์ชาติจากคณะรัฐมนตรี

(๑๐) ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างยุทธศาสตร์ชาติที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบแล้วขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างยุทธศาสตร์ชาติจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ในกรณีที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติสิ้นสุดลงก่อนที่คณะรัฐมนตรีจะเสนอร่างยุทธศาสตร์ชาติตาม (๘) ให้คณะรัฐมนตรีเสนอร่างยุทธศาสตร์ชาติที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้วตาม (๘) ต่อวุฒิสภาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีแถลงนโยบายต่อรัฐสภา เพื่อให้วุฒิสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างยุทธศาสตร์ชาติให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างยุทธศาสตร์ชาติจากคณะรัฐมนตรี

ในกรณีที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติสิ้นสุดลงก่อนการพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างยุทธศาสตร์ชาติตาม (๙) จะแล้วเสร็จ ให้วุฒิสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างยุทธศาสตร์ชาติต่อไปให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่เหลืออยู่ และในกรณีที่จำเป็นอาจขยายระยะเวลาอีกได้แต่ต้องไม่เกินสิบวัน

เมื่อวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบร่างยุทธศาสตร์ชาติตามวรรคสองหรือวรรคสามแล้วให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการตาม (๑๐) ต่อไป

มาตรา ๒๙ ในระหว่างอายุของวุฒิสภามาตรา ๒๖๙ (๔) ของรัฐธรรมนูญ ในกรณี
ที่การดำเนินการของหน่วยงานของรัฐไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติหรือแผนแม่บท เป็นผลจาก
มติคณะรัฐมนตรี หรือเป็นการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีโดยตรง ให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ
แจ้งให้คณะกรรมการและวุฒิสภาราบ และให้วุฒิสภาดำเนินการตามมาตรา ๒๗๐
ของรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่วุฒิสภาเห็นว่ากรณีเป็นปัญหาว่ามติของคณะรัฐมนตรีหรือการดำเนินการ
ของคณะรัฐมนตรีเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ให้วุฒิสภามีมติเสนอเรื่อง
ต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยโดยเร็ว หากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติของคณะรัฐมนตรี
หรือการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้คณะกรรมการ
จัดทำยุทธศาสตร์ชาติส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการ
ตามหน้าที่และอำนาจโดยเร็ว ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพิจารณา
และมีมติให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ
โดยให้ฟังข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายตามที่ปรากฏในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๖๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว โดยในการจัดทำ การกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย และสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ และกฎหมายดังกล่าวต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ภาคผนวก ข
คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

ตามที่มาตรา ๖๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้รัฐจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าวและมาตรา ๒๗๕ บัญญัติให้มีกฎหมายว่าด้วยการจัดทำ การกำหนด เป้าหมาย ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย สารที่พึงมี และเรื่องอื่น ๆ ซึ่ง ขณะนี้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ขึ้นแล้ว โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเป็นผู้มีหน้าที่และอำนาจดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว และให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติขึ้นโดยอาจแบ่งออกเป็นคณะต่าง ๆ เพื่อพิจารณาจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติด้านต่าง ๆ ต่อไป นั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ (๔) และ (๖) และมาตรา ๒๘ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงมีมติให้แต่งตั้ง รองประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ นอกเหนือจากกรรมการ โดยตำแหน่งที่มีอยู่แล้ว ดังนี้

- ให้พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ เป็นรองประธานกรรมการ
- ให้ผู้มีรายชื่อดังต่อไปนี้เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่าง ๆ ในคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ
 - นายกานต์ ตระกูลฮุน
 - นายชาติศิริ โสภณพนิช
 - นายเทียนฉาย กีระนันทน์
 - นายบัณฑิต ล่ำซำ
 - พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง
 - นายพลเดช ปิ่นประทีป
 - นายวิษณุ เครืองาม
 - นายศุภชัย พานิชภักดิ์
 - นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์
 - นายสุวิทย์ เมษินทรีย์
 - พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา
 - นายอุตตม สาวนายน

ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีจะได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มเติมต่อไป
หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
และพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐
ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ - สกุล	นายณัฐกิตติ์ ปัทมะ
ตำแหน่งปัจจุบัน	วิทยากรชำนาญการพิเศษ
คุณวุฒิการศึกษา	นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
สถานที่ติดต่อ	กลุ่มงานวิจัยและข้อมูล สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
หมายเลขโทรศัพท์	ที่ทำงาน : 0-2831-9312 มือถือ : 087-999-1696